

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БУХГАЛТЕРА: ВИДИ ТА ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ

*ГРИБОВСЬКА Ю.М., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У зв'язку з постійними змінами податкового та бухгалтерського законодавства, існує велика ймовірність помилок, які може допустити головний бухгалтер. Чинне законодавство встановлює відповідальність головного бухгалтера за дані, наведені в обов'язковій звітності, яка подається державним органам та підписується ним як посадовою (службовою) особою. Підставою для застосування відповідальності є не лише помилкові дані, відображені у звітах, а й відсутність підтверджуючих документів або помилки при оформленні первинних документів, використаних для складання звітності.

Питання відповідальності бухгалтера потребує удосконалення, оскільки в сучасних умовах документи та звітність підприємств формуються автоматично бухгалтерськими програмами і підписання їх можливе у двох випадках: або документ буде роздруковано і лише після цього підписано, або буде передбачено авторизований вхід до системи та забезпечено наявність електронного підпису, тоді як норми діючого законодавства з бухгалтерського обліку щодо відповідальності бухгалтера поширюються на документи і реєстри, складені вручну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у вивчення сутності та видів відповідальності бухгалтера внесли провідні учені-економісти, зокрема: Ф. Бутинець, С. Голов, С. Кепіна, Н. Романова, А. Собченко, О. Юдін.

Формулювання цілей статті. Дослідити види відповідальності, умови їх настання та розміри штрафних санкцій, що застосовуються до бухгалтерів підприємств і організацій відповідно до чинного законодавства України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до ст. 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон України № 996-XIV) відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах,

збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник (власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів [1].

Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали такі документи. Тобто, склавши і підписавши реєстри бухгалтерського обліку, бухгалтер бере на себе персональну відповідальність за достовірність даних, які він особисто вніс до цих реєстрів. Це цілком відповідає правовій концепції відповідальності виключно за свої дії [10, с. 13].

В умовах автоматизованого ведення бухгалтерського обліку бухгалтери вносять дані з первинних документів до програми та обирають відповідні рахунки обліку, тобто визначають кореспонденцію рахунків, на основі чого програма формує фінансову звітність. Відповідно, відповідальність повинна бути не лише за внесення неправдивих даних до фінансової звітності, а ще й за внесення неправдивих даних до комп'ютерних програм бухгалтерського обліку. На сьогодні такої відповідальності не встановлено, тобто законодавство не враховує всі правовідносини, які виникають у сфері бухгалтерського обліку, виникає необхідність у внесенні змін до чинного законодавства, або формування відповідної судової практики, яка прирівняла б формування реєстрів за допомогою комп'ютерної програми до їх складання (визначене Законом України № 996-XIV).

Бухгалтер відповідає за ведення бухгалтерського та податкового обліку згідно з вимогами законодавства, він відіграє значну роль на всіх етапах управління: в процесі планування, оперативного фіксування господарських операцій та складання звітності підприємства. Головний бухгалтер підприємства повинен: забезпечувати дотримання на підприємстві єдиних засад ведення обліку і складання фінансової звітності; організувати контроль за відображенням операцій на рахунках; брати участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачами майна підприємства; забезпечити перевірку стану бухгалтерського обліку. Посадові обов'язки головного бухгалтера визначені Законом України № 996-XIV та прописані в його посадовій інструкції.

Відповідальність бухгалтера залежить від того, на яких умовах він оформлений на роботу.

Якщо бухгалтер – найманий працівник, то відносини між сторонами регулюються нормами трудового законодавства. Відповідно до ст. 130, 147 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) працівник, який порушив свої трудові обов'язки, притягується до дисциплінарної (догана або звільнення) і матеріальної відповідальності [4].

Безпосередньо з бухгалтером не укладається договір про повну матеріальну відповідальність, але якщо він працює ще й касиром, тоді як із касиром із ним укладається такий договір. Також у випадку вчинення штатним бухгалтером правопорушення або злочину його можуть притягти до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Якщо бухгалтер – позаштатний працівник підприємства, норми КЗпП на нього не поширюються. Бухгалтер самостійно розподіляє свій час, організує свою роботу та отримує винагороду за конкретний результат (надану послугу). Основою співробітництва є укладений між підприємством і бухгалтером договір про надання бухгалтерських послуг. Оскільки бухгалтер, що надає послуги за договором цивільно-правового характеру, не є найманим працівником, притягти його до дисциплінарної або матеріальної відповідальності згідно з КЗпП неможливо [9, с. 26].

Бухгалтер, який надає підприємству послуги за договором, несе лише цивільно-правову відповідальність, передбачену укладеним із ним договором, наприклад, у вигляді штрафних санкцій, відшкодування збитків і т. п.

Якщо бухгалтер за договором про надання бухгалтерських послуг здійснює функції, які відносяться до організаційно-наказових або адміністративно-господарських (наприклад, керівництво відділом, представництво інтересів підприємства перед держорганами, підписання звітів), то він може бути визнаний службовою особою і, відповідно, притягнутий до адміністративної або кримінальної відповідальності.

Головний бухгалтер очолює бухгалтерію, організує бухгалтерський облік і складає бухгалтерську звітність, тобто виконує адміністративно-господарські функції, згідно із Кримінальним кодексом (далі – ККУ) є службовою особою, а згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) – посадовою. Для того, щоб особа вважалася службовою (посадовою),

такі обов'язки повинні виконуватися нею як на постійній основі, так і тимчасово, згідно зі спеціальними повноваженнями [9, с. 29].

Діючим законодавством передбачені такі види відповідальності:

– адміністративна – передбачає застосування до особи адміністративно-правових санкцій за вчинення адміністративного правопорушення [5];

– кримінальна – передбачає притягнення особи до кримінального покарання за вчинення злочину – суспільно небезпечного діяння (дії або бездіяльності), передбаченого ККУ [6];

– дисциплінарна – передбачає відповідальність особи за порушення трудової дисципліни. Якщо працівник порушив правила внутрішнього розпорядку, посадову інструкцію, статут або положення про дисципліну, адміністрація підприємства може застосувати до нього один із двох видів дисциплінарного стягнення – догана або звільнення [4];

– матеріальна – передбачає обов'язок працівника відшкодувати шкоду, завдану підприємству неналежним виконанням своїх трудових обов'язків [4]. Здебільшого, працівники притягуються до обмеженої матеріальної відповідальності в межах своєї середньомісячної заробітної плати. До повної матеріальної відповідальності працівник може бути притягнений тільки у випадках, установлених ст. 134 КЗпП, наприклад, при укладанні з ним договору про повну матеріальну відповідальність. Такий договір може бути укладений не з усіма працівниками, а тільки з тими, хто виконує роботу або обіймає посаду, які включені до Переліку посад і робіт, що заміщаються або виконуються працівниками, з якими підприємством, установою, організацією можуть укладатися письмові договори про повну матеріальну відповідальність за забезпечення схоронності цінностей, переданих їм для зберігання, обробки, продажу (відпуску), перевезення або застосування у процесі виробництва [8].

Притягнення до дисциплінарної і матеріальної відповідальності здійснюється адміністрацією підприємства.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 КУпАП адміністративна відповідальність настає за правопорушення, які за своїм характером не спричиняють кримінальну відповідальність. Основні порушення, за які до бухгалтерів найчастіше застосовується адміністративна відповідальність, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Адміністративна відповідальність бухгалтера [3, 5, 7]

Суть порушення	Санкція	Особливості застосування
1	2	3
Відсутність податкового обліку, порушення встановленого законом порядку ведення податкового обліку, у т. ч. неподання або несвочасне подання обов'язкових аудиторських висновків (ст. 163 КУпАП)	Штраф на посадових осіб у розмірі від 5 до 10 НМДГ (від 85 до 170 грн.), при повторному порушенні – від 10 до 15 НМДГ (від 170 до 255 грн.)	Протоколи за даними статтями складають посадові особи органів ДФС, справи розглядаються в судовому порядку (ст. 221, 255 КУпАП). Якщо платник податків досяг податкового компромісу, то його дії, передбачені ст. 163 КУпАП, не вважаються порушеннями за даною статтею
Неподання або несвочасне подання посадовими особами підприємств платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків і зборів (ст. 163 КУпАП)		
Неподання або несвочасне подання форми № 1ДФ, неутримання та неперерахування ПДФО, перерахування ПДФО за рахунок підприємства (крім передбачених законодавством випадків) (ст. 163 КУпАП)	Попередження або штраф у розмірі від 2 до 3 НМДГ (від 34 до 51 грн.), при повторному порушенні – від 3 до 5 НМДГ (від 51 до 85 грн.)	Санкції накладаються на посадових осіб (керівника, бухгалтера) або СПД-фізособу. Справи про правопорушення за протоколами, складеними посадовими особами органів ДФС, розглядають місцеві суди (ст. 221, 255 КУпАП)
Невиконання законних вимог посадових осіб, зокрема органів ДФС, установлених у пп. 20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 20.1.31 ПКУ (ст. 163 КУпАП)	Попередження або штраф на посадових осіб у розмірі від 5 до 10 НМДГ (від 85 до 170 грн.), при повторному порушенні – від 10 до 15 НМДГ (від 170 до 255 грн.)	Протоколи складають органи ДФС, а справи розглядають місцеві суди (ст. 221, 255 КУпАП)
Порушення законодавства з фінансових питань (приховування в обліку валютних та інших доходів, непродуктивних витрат і збитків, відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушеннями, унесення неправильних даних у фінансову звітність, неподання	Штраф у розмірі від 8 до 15 НМДГ (від 136 до 255 грн.), при повторному порушенні – від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн.)	Протоколи складають і справи розглядають посадові особи органів державного фінансового контролю (ст. 234 КУпАП)

Суть порушення	Санкція	Особливості застосування
1	2	3
фінансової звітності, несвоєчасне або неякісне проведення інвентаризацій, перешкоджання співробітникам органів держфінконтролю в проведенні ревізій і перевірок, невжиття заходів щодо відшкодування винними особами збитків від нестач, розтрат, розкрадань) (ст. 164 КУпАП)		
Порушення законодавства про сплату та облік єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (порушення порядку нарахування, неподання звітності, подання недостовірних відомостей) (ст. 165 КУпАП)	Штраф у розмірі від 30 до 40 НМДГ (від 510 до 680 грн.), при повторному порушенні – від 40 до 50 НМДГ (від 680 до 850 грн.)	Санкції накладаються на посадових осіб і фізосіб-підприємців або осіб, які забезпечують себе роботою самостійно.
Несплата або несвоєчасна сплата ЄСВ у сумі не більше 300 НМДГ	Штраф у розмірі від 40 до 80 НМДГ (від 680 до 1360 грн.), при повторній несплаті протягом року – від 150 до 300 НМДГ (від 2550 до 5100 грн.)	
Несплата або несвоєчасна сплата ЄСВ у сумі більше 300 НМДГ	Штраф у розмірі від 80 до 120 НМДГ (від 1360 до 2040 грн.), при повторній несплаті протягом року – від 150 до 300 НМДГ (від 2550 до 5100 грн.)	
Неподання органам Державної статистики даних для проведення державних статистичних спостережень або подання недостовірних даних, не в повному обсязі, не за формою, передбаченою звітно-статистичною документацією, або із запізненням (ст. 186 КУпАП)	Штраф у розмірі від 10 до 15 НМДГ (від 170 до 255 грн.), при повторному порушенні – від 15 до 25 НМДГ (від 255 до 425 грн.)	Санкції накладаються на посадових осіб і фізосіб-підприємців. Складають протоколи про адміністративне порушення та розглядають справи органи статистики

Повторне правопорушення – це вчинення аналогічного правопорушення особою, яка була притягнута до відповідальності за цією самою статтею КУпАП протягом року. При повторному правопорушенні розміри санкцій збільшуються.

Відповідно до ст. 38 КУпАП адміністративні санкції можуть бути накладені в межах установлених строків: протягом двох місяців із дня вчинення правопорушення або із дня його виявлення (при триваючому правопорушенні), а якщо справи підвідомчі судам – протягом трьох місяців [5].

До порушень із строком до двох місяців із дня вчинення належать правопорушення, що носять разовий характер – несвочасне подання декларацій, платіжних доручень на внесення платежів до бюджету і т. п., які до моменту перевірки вже завершені. До триваючих відносяться правопорушення, які тривають протягом невизначеного часу і які можна встановити тільки в ході документальної перевірки, наприклад, відсутність на балансі придбаних активів два роки назад і т. п.

Кримінальна відповідальність настає за порушення в сфері публічних правовідносин. Найбільш поширені порушення, за які до бухгалтерів застосовується кримінальна відповідальність, наведено у таблиці 2.

Відповідно до ч. 5 підрозд. 1 розд. XX ПКУ, якщо норми адміністративного та кримінального законодавства містять посилання на НМДГ у частині кваліфікації злочинів або правопорушень, то розмір НМДГ установлюється на рівні ПСП, визначеної пп. 169.1.1 ПКУ на відповідний рік. У 2017 році для кваліфікації злочинів за ККУ необхідно виходити із ПСП у розмірі 800 грн. [6, 7].

Згідно із ч. 3 ст. 24 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р., головного бухгалтера можуть притягнути до відповідальності за неподання, несвочасне подання, порушення порядку подання або подання спеціально уповноваженому органу недостовірної інформації із застосуванням штрафних санкцій у розмірі до 2000 НМДГ, а для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 200 НМДГ [2].

Кримінальна відповідальність бухгалтера [6, 7]

Суть порушення	Санкція	Особливості застосування
Навмисне ухилення від сплати податків у значних розмірах, які в 1000 і більше разів перевищують НМДГ (від 689000 грн.) (ч. 1 ст. 212 ККУ)	Штраф у розмірі від 1000 до 2000 НМДГ (від 17000 до 34000 грн.) або позбавлення права обіймати певні посади на строк до 3 років	Відповідальність несуть посадові особи підприємств, приватні підприємці та особи, відповідальні за сплату податків. Злочин вважається здійсненим із моменту фактичного ненадходження в строк коштів. Уникнути відповідальності можна, якщо до притягнення до неї (до пред'явлення обвинувачення) сплатити податки та відшкодувати заподіяний державі збиток (фінансові санкції, пеня). Не вважається злочином несплата податку внаслідок податкового компромісу (підрозд. 9 розд. XX ПКУ)
Навмисне ухилення від сплати податків у великих розмірах, які в 3000 і більше разів перевищують НМДГ (від 2067000 грн.) (ч. 2 ст. 212 ККУ)	Штраф у розмірі від 2000 до 3000 НМДГ (від 34000 до 51000 грн.) із позбавленням права обіймати певні посади на строк до 3 років	
Навмисне ухилення від сплати податків в особливо великих розмірах, які в 5000 і більше разів перевищують НМДГ (від 3445000 грн.) (ч. 3 ст. 212 ККУ)	Штраф у розмірі від 15000 до 25000 НМДГ (від 255000 до 425000 грн.) із позбавленням права обіймати певні посади на строк до 3 років і конфіскацією майна	

Фахівці Асоціації присяжних сертифікованих бухгалтерів з метою мінімізації ризиків у професії бухгалтера рекомендують поглиблення гармонізації законодавства країн до вимог міжнародних стандартів та постійне удосконалення професійних знань практикуючих бухгалтерів [11].

Висновки. Головний бухгалтер (бухгалтер) організовує ведення бухгалтерського обліку, складає бухгалтерську, податкову і статистичну звітність, тобто виконує адміністративно-господарські обов'язки, і відповідно до ККУ є службовою особою, а згідно із КУпАП – посадовою особою.

Бухгалтер відповідає за ведення бухгалтерського та податкового обліку згідно з вимогами законодавства, а за правильну організацію обліку відповідає керівник підприємства.

Бухгалтер несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність. Притягнення до дисциплінарної та матеріальної відповідальності – це право, а не обов'язок роботодавця, застосування адміністративних санкцій або покарань за кримінальний злочин є обов'язком уповноважених органів держави.

Література.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 1702-VII від 14 жовт. 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08 лип. 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10 груд. 1971 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07 груд. 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Кримінальний кодекс України № 2341-III від 5 квіт. 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 груд. 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Постанова Держкомпраці СРСР та Секретаріату ВЦСПС «Про затвердження переліку посад і робіт, що замінюються» № 447/24 від 28 груд. 1977 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. **Романова Н.** Відповідальність бухгалтера: нюанси застосування / **Н. Романова** // Баланс-агро. – 2016. – № 38 (506). – С. 25-29.

10. **Юдін О.** Відповідальність бухгалтера: як вона змінюється в інформаційну епоху / **О. Юдін** // Бухгалтерія. – 2016. – № 28 (1223). – С. 13-15.

11. ACCA Submission to the EC stakeholder consultation on Smart Regulation. Smart regulation: what it really means [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF>.

References.

1. Zakon Ukrainyiny «Pro bukhgaltersky oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» [The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» from 16.07.1999 No 996-XIV]. (1999). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].

2. Zakon Ukrainyiny «Pro Zapobihannya ta protidiyu lehalizatsiyi (vidmivannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochyn shlyakhom, finansuvannyu teroryzmu ta finansuvannyu Rozpovsyudzhennya oruzhyya masovoho znyshchennya» [The Law of Ukraine «On prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, terrorist financing and the financing of proliferation of weapons of mass destruction» from 14.10.14

No 1702-VII]. (2014). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].

3. Закон України «Про збір та облік єдиного внеска на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [The Law of Ukraine «On the collection and accounting of a single fee for obligatory state social insurance» from 08.07.10 No 2464-VI]. (2010). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].

4. Кодекс Законів про працю України [Labor Code of Ukraine from 10.12.71 No 322-VIII]. (1971) *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення [The Code of Ukraine on Administrative Offences from 07.10.84 No 8073-X]. (1984). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Кримінальний кодекс України [Criminal codex of Ukraine from 05.04.01 No 2341-III]. (2001). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].

7. Податковий кодекс України [Tax Code of Ukraine from 02.12.10 No 2755-VI]. (2010). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].

8. Постанова Держкомпраці СРСР та Секретариату ВТСПС «Про затвердження переліку посад у робіт, чітко замішчачуться» [Resolution Goskomtrud Soviet Union and the Secretariat of the All «On approval of the list of positions and jobs that replaced» from 28.10.77 No 447/24] (1977). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].

9. **Romanova N.** (2016). Відповідальність бухгалтерів: нюанси застосування [Responsibility accounting: the nuances of application] *Balans-agro – Balans-agro*, No 38 (506), pp. 25-29 [in Ukrainian].

10. **Yudin O.** (2016). Відповідальність бухгалтерів: як вона змінюється в інформаційну епоху [Accountant Responsibilities: how it changes in the information age]. *Бухгалтерія – Accounting*, No 28 (1223), pp. 13-15 [in Ukrainian].

11. ACCA Submission to the EC stakeholder consultation on Smart Regulation. Smart regulation: what it really means [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF>. [in English].

Анотація.

Грибовська Ю.М. Відповідальність бухгалтера: види та порядок застосування.

Чинне законодавство встановлює відповідальність бухгалтера за дані, наведені в обов'язковій звітності, яка подається державним органам та підписується ним як посадовою особою. Бухгалтер несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність. Притягнення до дисциплінарної та матеріальної відповідальності – це право, а не обов'язок роботодавця, застосування адміністративних санкцій або покарань за кримінальний злочин є обов'язком уповноважених органів держави. Питання відповідальності бухгалтера потребує удосконалення, оскільки в

сучасних умовах документи та звітність підприємств формуються автоматично бухгалтерськими програмами і підписання їх можливе у двох випадках: або документ буде роздруковано і лише після цього підписано або буде передбачено авторизований вхід до системи та забезпечено наявність електронного підпису, тоді як норми діючого законодавства з бухгалтерського обліку щодо відповідальності бухгалтера поширюються на документи і реєстри, складені вручну.

Ключові слова: бухгалтер, адміністративна відповідальність, кримінальна відповідальність, дисциплінарна відповідальність, штрафна санкція.

Аннотация.

Грибовская Ю.Н. Ответственность бухгалтера: виды и порядок применения.

Действующее законодательство устанавливает ответственность бухгалтера за данные, приведенные в обязательной отчетности, подаваемой государственными органами, которая им подписывается как должностным лицом. Бухгалтер несет дисциплинарную, материальную, административную и уголовную ответственность. Привлечение к дисциплинарной и материальной ответственности – это право, а не обязанность работодателя, применение административных санкций или наказаний за уголовное преступление является обязанностью уполномоченных органов государства. Вопрос ответственности бухгалтера требует усовершенствования, поскольку в современных условиях документы и отчетность предприятий формируются автоматически бухгалтерскими программами и подписания их возможно в двух случаях: либо документ будет распечатан и только после этого подписан или будет предусмотрено авторизованный вход в систему и обеспечено наличие электронной подписи, тогда как нормы действующего законодательства по бухгалтерскому учету по ответственности бухгалтера распространяются на документы и регистры, составленные вручную.

Ключевые слова: бухгалтер, административная ответственность, уголовная ответственность, дисциплинарная ответственность, штрафная санкция.

Abstract.

Gribovskaya J. Accountant Responsibilities: types and application procedure.

Current legislation establishes liability for the accounting data in the mandatory reports filed by the public authorities and signed him as an official. Accountant bear disciplinary, administrative and criminal liability. Disciplinary and financial responsibility – the right, not the obligation of the employer, the application of administrative sanctions or punishment for a crime is the responsibility of the competent authorities of the state. The question of responsibility accountant needs improvement, since the current conditions documents and statements of companies generated automatically accounting software and signing them is possible in two cases: either document will be printed and only then signed or will be provided for authorized entry to the system and made available electronic signature, while According to the legislation on accounting on liability apply to accounting documents and registers, drawn by hand.

Key words: accountant, administrative liability, criminal liability, disciplinary liability, penalty.